

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 11ης Δεκεμβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών – Οδηγία 2002/21/ΕΚ (οδηγία-πλαίσιο) – Άρθρο 2, στοιχείο ιγ' – Παροχή δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών – Έννοια – Οδηγία 2002/22/ΕΚ (οδηγία για την καθολική υπηρεσία) – Άρθρο 31, παράγραφος 1 – Υποχρέωση μετάδοσης εκπομπών συγκεκριμένων ραδιοτηλεοπτικών καναλιών – Επιχειρηματίας ο οποίος προσφέρει πακέτο δορυφορικών καναλιών – Εύλογες υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος – Προϋποθέσεις – Άρθρο 56 ΣΛΕΕ – Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-87/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υποβληθείσα από το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) με απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Φεβρουαρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

TV Play Baltic AS

κατά

Lietuvos radijo ir televizijos komisija,

παρισταμένης της:

Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija VŠĮ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Βηλαρά (εισηγητή), πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του ενάτου τμήματος, Κ. Jürimäe και Ν. Piçarra, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η TV Play Baltic AS, εκπροσωπούμενη από την L. Darulienė, advokatė, καθώς και από τις R. Gediminskaitė και I. Barauskienė,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους R. Dzikonis, και K. Dieninis, καθώς και από την K. Juodelytė,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A.-L. Desjonquères και τον R. Coesme,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον S. L. Kalėda και την L. Nicolae,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά κυρίως την ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο ιγ', της οδηγίας 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33, στο εξής: οδηγία-πλαίσιο), και του άρθρου 31, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/22/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 51), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, για τροποποίηση της οδηγίας 2002/22/EK για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, της οδηγίας 2002/58/EK σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 για τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11, στο εξής: οδηγία για την καθολική υπηρεσία).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της TV Play Baltic AS (πρώην Viasat AS) και της Lietuvos radijo ir televizijos komisija (λιθουανικής επιτροπής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, στο εξής: LRTK), σχετικά με την απόρριψη, από την τελευταία, της αίτησης της Viasat περί απαλλαγής της από την υποχρέωση αναμετάδοσης του τηλεοπτικού καναλιού LRT Kultūra.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 2 της οδηγίας-πλαισίου, με τίτλο «Ορισμοί», ορίζει στο στοιχείο ιγ' τα εξής:
«Παροχή δικτύου ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]»: η σύσταση, η λειτουργία, ο έλεγχος και η διάθεση τέτοιου δικτύου.»
- 4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 43 έως 45 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία έχουν ως εξής:
«(43) Επί του παρόντος, τα κράτη μέλη επιβάλλουν ορισμένες υποχρεώσεις “μεταφοράς σήματος” σε δίκτυα για τη διάδοση στο κοινό ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν αναλογικές υποχρεώσεις σε επιχειρήσεις που ευρίσκονται στη δικαιοδοσία τους, για την εξυπηρέτηση θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής: οι εν λόγω υποχρεώσεις θα πρέπει όμως να επιβάλλονται μόνον όπου είναι απαραίτητο για την κάλυψη στόχων δημόσιου συμφέροντος, σαφώς καθορισμένων από τα κράτη μέλη σύμφωνα με

το [δίκαιο της Ένωσης], ενώ θα πρέπει να είναι αναλογικές και διαφανείς και να υπόκεινται σε περιοδική επανεξέταση. Οι υποχρεώσεις “μεταφοράς σήματος” τις οποίες επιβάλλουν τα κράτη μέλη, θα πρέπει να είναι εύλογες, δηλαδή θα πρέπει να είναι αναλογικές και διαφανείς, βάσει σαφώς καθορισμένων στόχων δημοσίου συμφέροντος, και θα μπορούσαν, ανάλογα με την περίπτωση, να συνεπάγονται την πρόβλεψη ανάλογης αποζημίωσης. Ανάμεσα σε τέτοιες υποχρεώσεις “μεταφοράς σήματος” μπορεί να περιλαμβάνεται και η υποχρέωση παροχής υπηρεσιών μετάδοσης ειδικά σχεδιασμένων για να διευκολύνουν την πρόσβαση των χρηστών με ειδικές ανάγκες.

(44) Τα δίκτυα που χρησιμοποιούνται για τη διανομή ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών στο κοινό, περιλαμβάνουν την καλωδιακή τηλεόραση, τα δορυφορικά και τα επίγεια δίκτυα εκπομπών. Ενδέχεται επίσης να περιλαμβάνουν άλλα δίκτυα στο μέτρο που ένας σημαντικός αριθμός τελικών χρηστών χρησιμοποιεί τα δίκτυα αυτά ως το κύριο μέσο λήψης των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών

(45) Οι υπηρεσίες που προσφέρουν περιεχόμενο, όπως προσφορά προς πώληση μιας δέσμης περιεχομένου ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών, δεν καλύπτονται από το κοινό κανονιστικό πλαίσιο για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι πάροχοι των υπηρεσιών αυτών δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε υποχρεώσεις καθολικής υπηρεσίας όσον αφορά τις δραστηριότητες αυτές. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, όσον αφορά τις υπηρεσίες αυτές.»

5 Το άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, με τίτλο «Υποχρεώσεις “μεταφοράς σήματος”», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν εύλογες υποχρεώσεις “μεταφοράς σήματος” για τη μετάδοση συγκεκριμένων ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών διαύλων και υπηρεσιών σε επιχειρήσεις υπό τη δικαιοδοσία τους, οι οποίες παρέχουν δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών που χρησιμοποιούνται για τη διάδοση ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών στο κοινό, όταν σημαντικός αριθμός τελικών χρηστών των δικτύων αυτών τα χρησιμοποιεί ως το κύριο μέσο λήψης ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών. Οι εν λόγω υποχρεώσεις επιβάλλονται μόνον όταν είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων γενικού συμφέροντος όπως ορίστηκαν σαφώς από κάθε κράτος μέλος, και πρέπει είναι αναλογικές και διαφανείς. [...]»

Το λιθουανικό δίκαιο

6 Το άρθρο 33, παράγραφοι 5 έως 7, του Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas (λιθουανικού νόμου για την πληροφόρηση του κοινού, στο εξής: νόμος για την πληροφόρηση), όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο XII-1731 της 21ης Μαΐου 2015, προβλέπει τα εξής:

«5. Οι επιχειρηματίες που παρέχουν στη Λιθουανία υπηρεσίες αναμετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων καθώς και άλλα πρόσωπα τα οποία παρέχουν στους Λιθουανούς καταναλωτές υπηρεσίες διαδικτυακής διανομής καναλιών και/ή τηλεοπτικών εκπομπών, υποχρεούνται να αναμεταδίδουν και να μεταδίδουν μέσω διαδικτύου όλα τα μη κωδικοποιημένα εθνικά τηλεοπτικά κανάλια της Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

6. Η Lietuvos radijo ir televizijos komisija [λιθουανική επιτροπή ραδιοφωνίας και τηλεόρασης] δύναται να αποφασίσει την απαλλαγή από την υποχρέωση αναμετάδοσης ή μετάδοσης μέσω διαδικτύου των μη κωδικοποιημένων εθνικών τηλεοπτικών καναλιών της Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, εφόσον η απόφαση αυτή δεν περιορίζει τις δυνατότητες του καταναλωτή να παρακολουθεί τα κανάλια αυτά μόνον με τα τεχνικά μέσα που διαθέτει.

7. Η υποχρεωτική αναμετάδοση και/ή μετάδοση μέσω διαδικτύου τηλεοπτικών προγραμμάτων δεν συνεπάγεται καμία πληρωμή μεταξύ των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, των επιχειρήσεων αναμετάδοσης και των λοιπών επιχειρηματιών που παρέχουν στους Λιθουανούς καταναλωτές υπηρεσίες διαδικτυακής διανομής καναλιών και/ή τηλεοπτικών εκπομπών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 7 Η TV Play Baltic είναι εταιρία εγκατεστημένη στην Εσθονία, η οποία μεταδίδει πακέτα συνδρομητικών τηλεοπτικών καναλιών στη Λιθουανία μέσω δορυφορικού δικτύου ανήκοντος σε τρίτο τον οποίο αμείβει για την υπηρεσία αυτή.
- 8 Μετά την τροποποίηση, το 2015, του νόμου για την πληροφόρηση, οι δραστηριότητες της εφεσείουσας της κύριας δίκης εξομοιώθηκαν με δραστηριότητες αναμετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων, σύμφωνα δε με το άρθρο 33, παράγραφος 5, του νόμου αυτού, η εφεσείουσα της κύριας δίκης υποχρεούται να αναμεταδίδει τα κανάλια της Lietuvos nacionalinis dirrecjas ir televizija V3I (στο εξής: LRT), μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται το κανάλι LRT Kultūra.
- 9 Η εφεσείουσα της κύριας δίκης υπέβαλε στην LRTK αίτηση απαλλαγής από την υποχρέωση μετάδοσης του καναλιού αυτού.
- 10 Καθόσον δεν χορηγήθηκε η απαλλαγή αυτή, η εφεσείουσα της κύριας δίκης άσκησε προσφυγή ενώπιον του Vilniaus apygardos administracinis teismas (διοικητικού πρωτοδικείου του Βίλνιους, Λιθουανία) με αίτημα την ακύρωση της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η αίτησή της.
- 11 Με απόφαση της 4ης Ιανουαρίου 2017, το ως άνω δικαστήριο επιβεβαίωσε, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση αναμετάδοσης του εν λόγω καναλιού την οποία υπείχε η εφεσείουσα της κύριας δίκης.
- 12 Επιλαμβανόμενο της ασκηθείσας εφέσεως, το Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ, καθώς και στην οδηγία-πλαίσιο και στην οδηγία για την καθολική υπηρεσία.
- 13 Καταρχάς, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι η υποχρέωση αναμετάδοσης την οποία προβλέπει το άρθρο 33, παράγραφος 5, του νόμου για την πληροφόρηση, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο XII-1731 της 21ης Μαΐου 2015, δεν υπόκειται σε προϋποθέσεις και ότι η διάταξη αυτή μεταφέρει το άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία στο λιθουανικό δίκαιο.
- 14 Κατά πρώτον, το ως άνω δικαστήριο διερωτάται αν οι δραστηριότητες της εφεσείουσας της κύριας δίκης πρέπει να εκληφθούν ως «παροχή δικτύου ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιγ', της οδηγίας-πλαισίου και του άρθρου 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία. Επισημαίνει, συναφώς, ότι η εφεσείουσα της κύριας δίκης αναμεταδίδει τηλεοπτικά κανάλια χρησιμοποιώντας, έναντι αμοιβής, υποδομή επικοινωνιών η οποία ανήκει σε άλλους επιχειρηματίες.
- 15 Το εν λόγω δικαστήριο παρατηρεί, εντούτοις, ότι ορισμένοι πόροι της υποδομής αυτής χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για τη μεταφορά των σημάτων που μεταδίδει η εφεσείουσα της κύριας δίκης και ότι αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί φορέας εκμετάλλευσης δικτύου, κατά την έννοια της οδηγίας 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 37).

- 16 Κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, εφόσον οι δραστηριότητες της εφεσείουσας της κύριας δίκης δεν εμπίπτουν στην έννοια της παροχής δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρέπει να εξεταστεί αν ένα κράτος μέλος μπορεί να επιβάλει υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος σε επιχειρηματίες άλλους από εκείνους που αναφέρονται στο άρθρο 31 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία. Το αιτούν δικαστήριο είναι της άποψης ότι οι δραστηριότητες της εφεσείουσας της κύριας δίκης μπορούν να εκληφθούν ως υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών οι οποίες εμπίπτουν στα πεδία εφαρμογής της οδηγίας-πλαisiού και της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία. Ωστόσο, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο οι δραστηριότητες αυτές να μπορούν να νοηθούν ως υπηρεσία παροχής περιεχομένου, στην οποία δεν εφαρμόζονται οι κατά την τελευταία ως άνω οδηγία υποχρεώσεις καθολικής υπηρεσίας.
- 17 Κατά τρίτον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να αποσαφηνιστεί η ερμηνεία της επιταγής του άρθρου 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, κατά την οποία η υποχρέωση μεταφοράς σήματος μπορεί να επιβάλλεται μόνον όταν σημαντικός αριθμός τελικών χρηστών χρησιμοποιεί το επίμαχο δίκτυο ως το κύριο μέσο λήψης ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών καναλιών. Παρατηρεί ότι, μολονότι η απαίτηση αυτή δεν ισχύει για τις μη εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω διάταξης επιχειρήσεις, ο Λιθουανός νομοθέτης διασφαλίζει την ομοιόμορφη μεταχείριση όλων των φορέων αναμετάδοσης όσον αφορά την υποχρέωση αυτή.
- 18 Κατά τέταρτον, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι η υποχρέωση μεταφοράς σήματος περιορίζει την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών κατά το άρθρο 56 ΣΛΕΕ. Εκτιμά ότι, ένας τέτοιος περιορισμός μπορεί μεν να δικαιολογηθεί από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος συνδεδεμένους με την πολιτιστική πολιτική, πλην όμως η υποχρέωση αυτή πρέπει να συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας και να είναι αναγκαία για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ωστόσο, αν η δυνατότητα της LRT να μεταδίδει η ίδια το κανάλι LRT Kultūra μέσω του ίδιου δορυφορικού δικτύου που χρησιμοποιούν οι πελάτες της εφεσείουσας της κύριας δίκης ασκεί συναφώς επιρροή, καθώς η LRT μεταδίδει δωρεάν ένα άλλο κανάλι μέσω του ίδιου δορυφόρου που χρησιμοποιεί η εφεσείουσα της κύριας δίκης. Ομοίως, ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με το ζήτημα ότι το κανάλι αυτό μεταδίδεται μέσω του επίγειου τηλεοπτικού δικτύου και με το ότι μέρος του περιεχομένου του είναι δωρεάν προσβάσιμο μέσω διαδικτύου.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Λιθουανίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 2, στοιχείο ιγ', της [οδηγίας-πλαisiού] την έννοια ότι ο όρος “παροχή δικτύου ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]” δεν περιλαμβάνει δραστηριότητες αναμεταδόσεως τηλεοπτικών εκπομπών μέσω δορυφορικών δικτύων που ανήκουν σε τρίτους, όπως οι επίμαχες που ασκούνται από την [εφεσείουσα της κύριας δίκης];
- 2) Έχει το άρθρο 31, παράγραφος 1, της [οδηγίας για την καθολική υπηρεσία] την έννοια ότι εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση “μεταφοράς σήματος” (υποχρέωση αναμετάδοσης εκπομπών τηλεοπτικού καναλιού μέσω δορυφορικών δικτύων ανηκόντων σε τρίτους και υποχρέωση παροχής προσβάσεως των τελικών χρηστών στις εν λόγω εκπομπές) σε οικονομικούς φορείς, όπως η [εφεσείουσα της κύριας δίκης], οι οποίοι[, πρώτον], μεταδίδουν εκπομπές τηλεοπτικού καναλιού προστατευόμενου με σύστημα υπό όρους προσβάσεως μέσω δορυφορικών δικτύων ανηκόντων σε τρίτους και, προς τον σκοπό αυτό, λαμβάνουν σήματα τηλεοπτικών προγραμμάτων (καναλιών) που εκπέμπονται κατά τον χρόνο εκείνο, τα μετατρέπουν, τα κωδικοποιούν και τα μεταδίδουν σε τεχνητό δορυφόρο της Γης μέσω του οποίου αναμεταδίδονται στη Γη σε συνεχή ροή, και[, δεύτερον,] προσφέρουν πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων σε πελάτες και, προς τον σκοπό αυτό, παρέχουν πρόσβαση στην εν λόγω τηλεοπτική μετάδοση (ή σε τμήμα αυτής) η οποία προστατεύεται από συσκευές προσβάσεως υπό όρους, έναντι αμοιβής;

- 3) Έχει το άρθρο 31, παράγραφος 1, της [οδηγίας για την καθολική υπηρεσία] την έννοια ότι, για τους σκοπούς της εφαρμογής της διατάξεως αυτής, δεν θεωρείται σημαντικός ο αριθμός των τελικών χρηστών που χρησιμοποιεί δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών (εν προκειμένω, δορυφορικό δίκτυο εκπομπών) ως κύριο μέσο λήψεως τηλεοπτικών εκπομπών όταν τα δίκτυα αυτά χρησιμοποιούνται ως κύριο μέσο μόνον από περίπου το 6% του συνόλου των τελικών χρηστών (εν προκειμένω, των νοικοκυριών);
- 4) Πρέπει, προκειμένου να αξιολογηθεί αν δικαιολογείται η εφαρμογή του άρθρου 31, παράγραφος 1, της [οδηγίας για την καθολική υπηρεσία] να ληφθούν υπόψη οι χρήστες διαδικτύου οι οποίοι μπορούν να παρακολουθούν, άνευ ανταλλάγματος, τα επίμαχα τηλεοπτικά προγράμματα (ή τμήμα αυτών) σε συνεχή ροή και απευθείας στο διαδίκτυο;
- 5) Έχει το άρθρο 56 ΣΛΕΕ την έννοια ότι εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν σε οικονομικούς φορείς, όπως η [εφεσείουσα της κύριας δίκης], υποχρέωση αναμεταδόσεως εκπομπών τηλεοπτικού καναλιού μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, άνευ ανταλλάγματος, όταν ο τηλεοπτικός οργανισμός υπέρ του οποίου προβλέπεται η εν λόγω υποχρέωση είναι κάλλιστα σε θέση να μεταδίδει ο ίδιος εκπομπές των εν λόγω τηλεοπτικών καναλιών μέσω αυτού του ίδιου δικτύου με ίδια κεφάλαια;
- 6) Έχει το άρθρο 56 ΣΛΕΕ την έννοια ότι εμποδίζει τα κράτη μέλη να επιβάλλουν σε οικονομικούς φορείς, όπως η [εφεσείουσα της κύριας δίκης], υποχρέωση αναμεταδόσεως εκπομπών τηλεοπτικού καναλιού μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, άνευ ανταλλάγματος, όταν η εν λόγω υποχρέωση καλύπτει μόνο περίπου το 6% του συνόλου των νοικοκυριών, τα οποία, πλην όμως, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν αυτό το τηλεοπτικό κανάλι μέσω επίγειου δικτύου εκπομπών ή μέσω του διαδικτύου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 20 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η δραστηριότητα αναμετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους εμπίπτει στην έννοια της «παροχής δικτύου ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]», κατά το άρθρο 2, στοιχείο ιγ', της οδηγίας-πλαίσου.
- 21 Επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι επιχείρηση η οποία απλώς προσφέρει τη δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων σε συνεχή ροή και απευθείας στο διαδίκτυο δεν παρέχει δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αλλά προσφέρει, αντιθέτως, πρόσβαση στο περιεχόμενο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων επικοινωνίας που παρέχονται μέσω των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (πρβλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2018, France Télévisions, C-298/17, EU:C:2018:1017, σκέψεις 18 και 19).
- 22 Η κατάσταση μιας επιχείρησης η οποία, όπως η εφεσείουσα της κύριας δίκης, αναμεταδίδει τηλεοπτικά κανάλια μέσω δορυφόρου δεν διαφέρει από την κατάσταση επιχείρησης η οποία μεταδίδει τέτοια κανάλια μέσω διαδικτύου, υπό την έννοια ότι, όπως και η τελευταία αυτή επιχείρηση, προσφέρει πρόσβαση σε περιεχόμενο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων επικοινωνίας που παρέχονται μέσω δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εν προκειμένω δορυφορικού δικτύου.
- 23 Μολονότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον μπορεί να νοηθεί η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης δραστηριότητα ως παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δεδομένου ότι ορισμένοι πόροι της δορυφορικής υποδομής χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για τη μεταφορά των σημάτων που μεταδίδει η εφεσείουσα της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι η τελευταία δεν εκπληρώνει

καμία από τις αποστολές που αναλαμβάνουν οι παρέχοντες υπηρεσίες δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ιγ', της οδηγίας-πλαίσίου, δηλαδή να είναι υπεύθυνη για τη σύσταση, τη λειτουργία, τον έλεγχο και τη διάθεση του δικτύου αυτού.

- 24 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο ιγ', της οδηγίας-πλαίσίου έχει την έννοια ότι η δραστηριότητα αναμετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους δεν εμπίπτει στην κατά τη διάταξη αυτή έννοια της «παροχής δικτύου ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]».

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 25 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση μετάδοσης τηλεοπτικού προγράμματος σε επιχειρήσεις οι οποίες, μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα προστατευόμενα από σύστημα υπό όρους πρόσβασης και προσφέρουν στους πελάτες τους πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων.
- 26 Υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι οδηγίες που εμπίπτουν στο κοινό κανονιστικό πλαίσιο, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η οδηγία-πλαίσιο και η οδηγία για την καθολική υπηρεσία, δεν συνιστούν εμπόδιο για μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης, για την επιδίωξη σκοπών γενικού συμφέροντος, ιδίως σχετικά με τη ρύθμιση του περιεχομένου και την πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα, δεδομένου ότι αυτό το κοινό πλαίσιο δεν καλύπτει το περιεχόμενο υπηρεσιών που παρέχονται μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (πρβλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2018, France Télévisions, C-298/17, EU:C:2018:1017, σκέψεις 25 και 26).
- 27 Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία για την καθολική υπηρεσία καταλείπει στα κράτη μέλη ελευθερία ως προς το αν θα επιβάλλουν υποχρεώσεις μεταφοράς σήματος, εκτός αυτών που προβλέπονται στο άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, μεταξύ άλλων σε επιχειρήσεις οι οποίες, χωρίς να παρέχουν δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, προσφέρουν τη δυνατότητα παρακολούθησης τηλεοπτικών προγραμμάτων σε συνεχή ροή και απευθείας στο διαδίκτυο (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2018, France Télévisions, C-298/17, EU:C:2018:1017, σκέψη 27).
- 28 Όπως και η δραστηριότητα την οποία αφορούσε η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση, η δραστηριότητα της αναμετάδοσης, μέσω δορυφορικού, δικτύου τηλεοπτικών προγραμμάτων προστατευόμενων από σύστημα υπό όρους πρόσβασης αποτελεί διάθεση τηλεοπτικών προγραμμάτων.
- 29 Από κανένα στοιχείο της ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφίας δεν προκύπτει ότι πρέπει να εκτιμηθεί διαφορετικά η δραστηριότητα μετάδοσης τηλεοπτικού περιεχομένου, υπό το πρίσμα του άρθρου 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία, αναλόγως του αν πραγματοποιείται μέσω δορυφόρου ή μέσω διαδικτύου.
- 30 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση μετάδοσης τηλεοπτικού προγράμματος σε επιχειρήσεις οι οποίες, μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα προστατευόμενα από σύστημα υπό όρους πρόσβασης και προσφέρουν στους πελάτες τους πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων.

Επί του τρίτου και του τετάρτου ερωτήματος

- 31 Δεδομένων των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο και στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί του πέμπτου και του έκτου ερωτήματος

- 32 Με το πέμπτο και το έκτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση δωρεάν μετάδοσης τηλεοπτικού καναλιού σε επιχειρήσεις οι οποίες, μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα προστατευόμενα από σύστημα υπό όρους πρόσβασης και προσφέρουν στους πελάτες τους πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων, ενώ, αφενός, ο ραδιοτηλεοπτικός φορέας υπέρ του οποίου τάσσεται η υποχρέωση αυτή έχει τη δυνατότητα να μεταδίδει ο ίδιος, με δικά του έξοδα, το οικείο κανάλι μέσω του ίδιου δικτύου και, αφετέρου, η εν λόγω υποχρέωση καθιστά δυνατή την κάλυψη μόνο περίπου του 6 % του συνόλου των νοικοκυριών τα οποία έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν αυτό το κανάλι μέσω επίγειου δικτύου ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων ή μέσω διαδικτύου.
- 33 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν προέβη σε πλήρη εναρμόνιση του τομέα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, οπότε η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 56 ΣΛΕΕ όσον αφορά εκείνες τις πτυχές που δεν καλύπτονται, μεταξύ άλλων, από την οδηγία-πλαίσιο και από την οδηγία για την καθολική υπηρεσία (πρβλ. απόφαση της 30ής Απριλίου 2014, UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, σκέψη 70).
- 34 Κατά πάγια νομολογία, η εκπομπή τηλεοπτικών μηνυμάτων, περιλαμβανομένων εκείνων που μεταδίδονται μέσω καλωδιακού δικτύου, αποτελεί, αυτή καθαυτή, παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2007, United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., C-250/06, EU:C:2007:783, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 35 Όσον αφορά το ζήτημα αν εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, ενέχει περιορισμό απαγορευόμενο βάσει του άρθρου 56 ΣΛΕΕ, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών επιτάσσει όχι μόνον την εξάλειψη κάθε δυσμενούς διάκρισης λόγω ιθαγένειας σε βάρος του εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος παρέχοντος υπηρεσίες, αλλά και την κατάργηση κάθε περιορισμού, έστω και αν αυτός ισχύει αδιακρίτως τόσο για τους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και για αυτούς των άλλων κρατών μελών, εφόσον ο περιορισμός αυτός μπορεί να απαγορεύσει, να παρεμποδίσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου παρέχει νόμιμα ανάλογες υπηρεσίες (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2007, United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., C-250/06, EU:C:2007:783, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 36 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση, επιβάλλοντας υποχρέωση μετάδοσης ορισμένων τηλεοπτικών προγραμμάτων της LRT σε επιχειρήσεις οι οποίες, ανεξαρτήτως του τόπου εγκατάστασής τους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα μέσω δορυφόρου απευθυνόμενα σε Λιθουανούς τηλεθεατές, εισάγει περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ.
- 37 Κατά τη νομολογία, ένας τέτοιος περιορισμός θεμελιώδους ελευθερίας την οποία εγγυάται η Συνθήκη ΛΕΕ μπορεί να δικαιολογηθεί από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, εφόσον είναι κατάλληλος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει το αναγκαία για την

επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2007, C-250/06, United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., C-250/06, EU:C:2007:783, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 38 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μια πολιτική στον τομέα του πολιτισμού μπορεί να αποτελεί επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος που να δικαιολογεί περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, η διασφάλιση της πολυφωνίας στην οποία σκοπεί η πολιτική αυτή συνδέεται με την ελευθερία έκφρασης, όπως αυτή προστατεύεται από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, ελευθερία η οποία καταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων που διασφαλίζει η έννομη τάξη της Ένωσης και δη το άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2007, United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ., C-250/06, EU:C:2007:783, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 39 Εν προκειμένω, η Λιθουανική Κυβέρνηση υπογράμμισε ότι η υποχρέωση μετάδοσης του τηλεοπτικού καναλιού LRT Kultūra, η οποία επιβάλλεται σε επιχειρήσεις όπως η εφεσείουσα της κύριας δίκης, επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος συνδεδεμένο με την πολιτική στον τομέα του πολιτισμού, δεδομένης της σημαντικής κοινωνικής και πολιτιστικής αξίας του καναλιού αυτού για τους Λιθουανούς τηλεθεατές.
- 40 Ένας τέτοιος σκοπός πολιτιστικής πολιτικής μπορεί να δικαιολογήσει την ύπαρξη περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.
- 41 Ωστόσο, η εθνική ρύθμιση η οποία εισάγει έναν τέτοιο περιορισμό πρέπει να είναι κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Ως προς το ζήτημα αυτό, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, σημειώνεται ότι η υποχρέωση μετάδοσης ορισμένων τηλεοπτικών προγραμμάτων είναι σε θέση να εκπληρώσει τον επιδιωκόμενο με αυτήν σκοπό της πολιτικής στον τομέα του πολιτισμού, καθόσον είναι ικανή να διασφαλίσει ότι οι Λιθουανοί τηλεθεατές, οι οποίοι έχουν πρόσβαση μόνο στη δορυφορική τηλεόραση, θα έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τα προγράμματα του καναλιού LRT Kultūra στα οποία δεν θα είχαν πρόσβαση σε διαφορετική περίπτωση.
- 42 Όσον αφορά την αναλογικότητα του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης μέτρου, ζήτημα το οποίο αποτελεί ειδικότερα το αντικείμενο του πέμπτου και του έκτου ερωτήματος, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί συναφώς λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που περιήλθαν σε γνώση του στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, πλην όμως το Δικαστήριο μπορεί να του παράσχει στοιχεία σχετικά με τις παραμέτρους τις οποίες πρέπει να λάβει υπόψη κατά την εξέταση αυτή.
- 43 Συναφώς, όπως τόνισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να λάβει υπόψη τον αριθμό ή το ποσοστό των τελικών χρηστών που κάνουν πράγματι χρήση των μέσων μετάδοσης τηλεοπτικών καναλιών, προκειμένου να εκτιμήσει τον αναλογικό χαρακτήρα της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης υποχρέωσης μεταφοράς σήματος.
- 44 Επιπλέον, προκειμένου να εκτιμήσει αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης υποχρέωση μεταφοράς σήματος είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας, το αιτούν δικαστήριο οφείλει επίσης να λάβει υπόψη, κατόπιν σχετικής εξακριβώσής τους, στοιχεία όπως η γεωγραφική κατανομή των τελικών χρηστών των υπηρεσιών που παρέχει η εφεσείουσα της κύριας δίκης, το γεγονός ότι το κανάλι LRT Kultūra αναμεταδίδεται από αυτή χωρίς να κωδικοποιηθεί, προσεγγίζοντας με τον τρόπο αυτό ένα ευρύτερο κοινό, και το γεγονός ότι το εν λόγω κανάλι, ή έστω μεγάλο μέρος των προγραμμάτων του, είναι προσβάσιμο δωρεάν μέσω διαδικτύου καθώς και μέσω επίγειου δικτύου τηλεόρασης.

45 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο πέμπτο και στο έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση δωρεάν μετάδοσης τηλεοπτικού καναλιού σε επιχειρήσεις οι οποίες, μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα προστατευόμενα από σύστημα υπό όρους πρόσβασης και προσφέρουν στους πελάτες τους πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων, υπό τον όρο, αφενός, ότι η εν λόγω υποχρέωση μετάδοσης επιτρέπει σε σημαντικό αριθμό ή σε σημαντικό ποσοστό τελικών χρηστών του συνόλου των μέσων μετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων να έχουν πρόσβαση στο κανάλι υπέρ του οποίου τάσσεται η εν λόγω υποχρέωση και, αφετέρου, ότι λαμβάνονται υπόψη η γεωγραφική κατανομή των τελικών χρηστών των υπηρεσιών που παρέχει ο επιχειρηματίας στον οποίο επιβάλλεται η υποχρέωση μεταφοράς σήματος, το γεγονός ότι ο επιχειρηματίας αυτός αναμεταδίδει το εν λόγω κανάλι χωρίς να το κωδικοποιήσει καθώς και το γεγονός ότι το εν λόγω κανάλι είναι προσβάσιμο δωρεάν μέσω διαδικτύου και μέσω επίγειου δικτύου τηλεόρασης, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτόντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 2, στοιχείο ιγ', της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο), έχει την έννοια ότι η δραστηριότητα αναμετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους δεν εμπίπτει στην κατά τη διάταξη αυτή έννοια της «παροχής δικτύου ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]».
- 2) Το άρθρο 31, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία), έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση μετάδοσης τηλεοπτικού προγράμματος σε επιχειρήσεις οι οποίες, μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα προστατευόμενα από σύστημα υπό όρους πρόσβασης και προσφέρουν στους πελάτες τους πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων.
- 3) Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν υποχρέωση δωρεάν μετάδοσης τηλεοπτικού καναλιού σε επιχειρήσεις οι οποίες, μέσω δορυφορικών δικτύων τα οποία ανήκουν σε τρίτους, αναμεταδίδουν τηλεοπτικά προγράμματα προστατευόμενα από σύστημα υπό όρους πρόσβασης και προσφέρουν στους πελάτες τους πακέτα τηλεοπτικών προγραμμάτων, υπό τον όρο, αφενός, ότι η εν λόγω υποχρέωση μετάδοσης επιτρέπει σε σημαντικό αριθμό ή σε σημαντικό ποσοστό τελικών χρηστών του συνόλου των μέσων μετάδοσης τηλεοπτικών προγραμμάτων να έχουν πρόσβαση στο κανάλι υπέρ του οποίου τάσσεται η εν λόγω υποχρέωση και, αφετέρου, ότι λαμβάνονται υπόψη η γεωγραφική κατανομή των τελικών χρηστών των υπηρεσιών που παρέχει ο επιχειρηματίας στον οποίο επιβάλλεται η υποχρέωση μεταφοράς σήματος, το γεγονός ότι ο επιχειρηματίας αυτός αναμεταδίδει το εν λόγω κανάλι χωρίς να το κωδικοποιήσει καθώς και το γεγονός ότι το εν λόγω κανάλι είναι προσβάσιμο δωρεάν μέσω διαδικτύου και μέσω επίγειου δικτύου τηλεόρασης, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)